

Sygn. akt I ACa 1758/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Romana Górecka (spr.)

Sędzia SA Dorota Markiewicz

Sędzia SA Jerzy Paszkowski

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. F.

przeciwko K. F.

o zachówek

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 8 września 2014 r.

sygn. akt I C 297/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od K. F. na rzecz J. F. kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1758/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od K. F. na rzecz J. F. kwotę 80 700 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty tytułem zachowku, w pozostałej części oddalił powództwo, rozstrzygnięcie o kosztach procesu pozostawił referendarzowi sądowemu ustalając, że powód wygrał spór w 80 procentach.

Powyższy wyrok zapadł po dokonaniu przez Sąd Okręgowy następujących ustaleń i rozważań:

Wartość spadku - suma wartości aktywów spadkowych - to mieszkanie przy ul. (...) w W. o wartości 323 000 złotych.

Należna powodowi, jako synowi spadkodawczyni kwota zachowku, wynikająca z przemnożenia wartości substratu zachowku i udziału spadkowego przy dziedziczeniu ustawowym (1/2 z całości) wynosi 80 700 zł.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 481 k.c. oraz 455 k.c. zasądził na rzecz powoda należność główną wraz z odsetkami ustawowymi, przyjmując za datę początkową ich naliczania dzień następujący po dniu odbioru przez pozwaną odpisu pozwu tj. 11 czerwca 2013 r.

Od powyższego wyroku apelację wniosła pozwana, która zaskarżyła wyrok w części, w jakiej Sąd Okręgowy uwzględnił roszczenie o odsetki za okres od 12 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty.

Wniosła pozwana o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części albo o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów sądowych.

Pozwana zarzuciła:

naruszenie prawa materialnego, w szczególności naruszenie art. 481 § 1 w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 995 k.c. przez błędną wykładnię i błędne uznanie, iż powodowi przysługują odsetki za opóźnienie w zaspokojeniu roszczenia o zachówek za okres od dnia wezwania do zapłaty w sytuacji, gdy roszczenie o zachówek staje się wymagalne dopiero z chwilą wydania wyroku, w którym zostaje ustalona wartość składników majątku spadkowego, a tym samym wartość zachowku.

Sąd Apelacyjny nie przeprowadził w niniejszej sprawie postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, w związku z tym na podstawie art. 387 § 2¹ k.p.c. uzasadnienie wyroku zawiera jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Nie naruszył Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych w zakresie wymagalności roszczenia o zachówek nie jest jednolite.

Skarżąca powołuje się na pogląd zgodnie, z którym skoro ustalenie wartości spadku w celu określenia zachowku oraz obliczenie zachowku następuje według cen z chwili orzekania o tym roszczeniu, to odsetki powinny być naliczane dopiero od daty wyrokowania, ponieważ dopiero w tym momencie roszczenie o zapłatę zachowku staje się wymagalne (powołane w apelacji wyroki: Sądu Najwyższego z 25 maja 2005 r. I CK 765/04, LEX nr 180835; Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, z dnia 6 2012 r., I ACa 1105/12, Lex 1272035; Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 7 maja 2014 r., I ACa 1397/13, Lex 1466839).

Sąd Apelacyjny, w składzie orzekającym podziela drugi z poglądów zgodnie, z którym roszczenie o zachówek jest roszczeniem bezterminowym, do którego zastosowanie ma art. 455 k.c., a więc odsetki ustawowe za opóźnienie należą się od daty wezwania zobowiązanego do zapłaty zachowku.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 10 października 2008 r. (II CNP 35/08 LEX nr 560540) zwrócił uwagę, że „roszczenie o zachówek powstaje z chwilą stwierdzenia nabycia spadku. Przy obliczaniu wartości stanu czynnego spadku nie uwzględnia się pożytków (zarówno naturalnych jak i cywilnych), które powstały po otwarciu spadku. W zamian za to uprawniony do zachowku może za czas od chwili wymagalności roszczenia o zachówek żądać odsetek (por. J. Gwiazdomorski, Prawo spadkowe w zarysie, PWN, Warszawa 1985, s. 275). Można zatem bronić poglądu, że roszczenie o zachówek staje się wymagalne z chwilą stwierdzenia spadku”.

Zachówek jest długiem pieniężnym, a przepisy nie określają terminu jego wymagalności.

Ustalenie wysokości zachowku na podstawie cen obowiązujących w chwili wyrokowania (uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, zasada prawna, z 26 marca 1985 r., III CZP 75/84, OSNC 1985, nr 10, poz. 147) nie przesądza o tym, że w każdym przypadku, od tej daty dopiero będą przysługiwały odsetki na rzecz uprawnionego.

Zważyć należy, że konkretyzacja kwoty należnej tytułem zachowku nie jest zbieżna z kwestią wymagalności roszczenia.

Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z 7 lutego 2013 r. II CSK 403/12 (LEX nr 1314389) zgodnie, z którym „Termin, od którego zobowiązany z tytułu zachowku popadł w stan opóźnienia - warunkujący zasądzenie odsetek ustawowych - należy ustalić indywidualnie z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy. O stanie opóźnienia można mówić wówczas, gdy zobowiązany znał już wszystkie obiektywnie istniejące okoliczności pozwalające mu racjonalnie ocenić zasadność i wysokość zgłoszonego roszczenia z tytułu zachowku. Może to nastąpić także w dacie poprzedzającej chwilę wyrokowania”.

W niniejszej sprawie pozwana w chwili wezwania do zapłaty знаła wszystkie okoliczności pozwalające jej na obiektywną i racjonalną ocenę wysokości roszczenia. Przedmiotem spadku jest jedynie mieszkanie, którego orientacyjną wartość pozwana mogła ustalić choćby na podstawie ogólnie dostępnych w prasie i Internecie informacji o cenach mieszkań w W..

Podkreślić przy tym należy, iż wartość lokalu ustalona przez biegłego jest jedynie o 20 % niższa od wskazanej przez powoda

Brak jest więc podstaw do przyjęcia, iż istnieje podnoszony przez pozwaną brak wewnętrznej spójności pomiędzy ustaleniem wysokości należnego zachowku, a przyjętym terminem jego wymagalności. Wartość majątku spadkowego na datę wyrokowania była zbieżna z wartością wskazaną przez powoda.

Dlatego też Sąd Apelacyjny na podstawie art 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z jego wynikiem na podstawie art 98 § 1 k.p.c. w zw. z art 107 § 1 k.p.c.